

[Práce a mzda \(/\)](#) [Pracovní úrazy \(/kategorie/pracovni-urazy\)](#)

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XI. Úraz zaměstnance na vrtné soupravě (/clanky/kazuistiky-pracovnich-urazu-nehod-vzniklych-pri-vykonu-prace-xi-uraz-zamestnance-na-vrtne)

[PRACOVNÍ ÚRAZY \(/KATEGORIE/PRACOVNI-URAZY\)](#)

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XI. Úraz zaměstnance na vrtné soupravě

29. 11. 2019 [JUDr. Petr Kožmín, LL.M., MBA \(/autori/judr-petr-kozmin-llm-mba\)](#)

Častým a přetrvávajícím nešvarem u mnoha zaměstnavatelů bývá dlouhodobé tolerování porušování bezpečnostních předpisů. To však často vede ke vzniku pracovních úrazů zaměstnanců. Dalším případem z našeho pravidelného seriálu kazuistik pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce je případ pracovního úrazu při obsluze stavebního stroje. Tentokrát půjde o případ chybné obsluhy vrtné soupravy, která byla ve špatném technickém stavu a kterou obsluhoval nekvalifikovaný a zdravotně nezpůsobilý zaměstnanec. Tato hrozivá kombinace nedostatků nakonec vedla k závažnému úrazu.

Popisovaný případ se stal jednoho podzimního dne roku 2014 okolo 11. hodiny v jedné menší obci ve vznikající průmyslové zóně při provádění pomocných prací na vrtné soupravě typového označení Bauer BG9.

Pracovník Miroslav na pokyn svého nadřízeného vrtmistra Pavla vylezl po spirále vrtáku, aby převázal armokoš na vrtné soupravě. Při převazování se jednou rukou držel tyče, po které sjela spirála vrtáku dolů a přimáčkla Miroslavovu ruku v rukavici. Tím došlo ke zranění jeho pravé ruky, a to k amputaci palce, ukazováčku a posledního článku prostředníku.

Miroslavovi vznikla trvalá újma na zdraví. A zde si klademe otázku: proč vůbec tato situace nastala? Co bylo její příčinou?

Postup a výsledky šetření

Při šetření události vyšlo najevo, že se na stroji - vrtné soupravě - vyskytla porucha pomocného, tzv. těžního vrátku. Porucha byla ihned nahlášena odpovědnému zaměstnanci, který ale kupodivu vydal pokyn o tom, že se bude pokračovat v práci s jedním vrátkem. Zaměstnavatel k tomu dokonce vydal tzv. dodatek technologického postupu pro provádění velkopřůměrových pilot, ve kterém stanovil, že z důvodu poruchy vrtné soupravy bude pro usazování výztuh pilot do vrtů používáno zdvihací zařízení vrtné soupravy. Při této činnosti však neměl být vrtný spirál připojen na vrtné hlavě. Zaměstnanci se ovšem nechtěli zdržovat s odpojováním vrtného spirálu, a tak jej ponechali připojený. Zde vyvstává první otázka: je vůbec možné porouchaný stroj provozovat?

Porouchaný stroj nelze provozovat, pokud vykazuje takovou závadu nebo poruchu, která může negativně ovlivnit stav bezpečnosti a ochrany zdraví

při práci. Dále není možné provozovat stroj nebo zařízení, které není vybaveno provozní dokumentací. Platí totiž, že musí být vybaven touto dokumentací po celou dobu svého provozu. Navíc, každý stroj musí být pravidelně a řádně udržován, kontrolován a revidován z důvodu zajištění jeho bezpečného provozu.

Jako další vyvstala otázka, zda vůbec Miroslav mohl vykonávat činnost, při které došlo k jeho úrazu, zda byl pro výkon své pracovní činnosti vazače odborně a zdravotně způsobilým, tedy zda měl požadovanou kvalifikaci a platnou lékařskou prohlídku. Na základě předložené dokumentace bylo zjištěno, že postižený Miroslav nesplňoval kvalifikaci pro výkon práce vazače, neboť k této činnosti nebyl vyškolen a ani z hlediska svého zdravotního stavu nebyl pro činnost vazače způsobilým, neboť neabsolvoval žádnou pracovnělékařskou prohlídku.

Průběh pracovního úrazu

K pracovnímu úrazu Miroslava došlo tak, že vylezl na vrtací spirál, aby ručně přivázal armokoš na oko vrtné hlavy, přičemž se zároveň pravou rukou přidržoval tyče, po které se pohybuje vrtná hlava. Protože se však ono oko vrtné hlavy nacházelo vysoko, tak mu Pavel, jako obsluha vrtné soupravy, chtěl pomoci tím, že posune vrtnou hlavu směrem dolů. Přitom si však nevšiml, že se Miroslav jednou rukou přidržuje tyče, po které se vrtná hlava posunuje. Posunutím vrtné hlavy došlo ke skřípnutí prstů jeho pravé ruky a vzniku úrazu. Tím, že chtěl Pavel Miroslavovi pomoci, mu vlastně způsobil závažné zranění.

Co a kdo porušil z hlediska předpisů BOZP

Protože bylo zjištěno, že vrtná souprava neměla patřičnou provozní dokumentaci (návod k obsluze, provozní deník stroje), byla ve špatném technickém stavu a navíc i bez pravidelných kontrol a revizí, zaměstnavatel porušil zejména ustanovení § 101 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb. (/predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-101), zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého je povinen zajistit BOZP zaměstnanců s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu jejich práce. Dále pak porušil ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb. (/predpisy/3092006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-3), o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, v platném znění, tím, že porušil svoji povinnost dodržovat další požadavky kladené na BOZP, mezi něž zejména patří provádění kontrol během používání, při údržbě a pravidelné provádění kontrol strojů a technických zařízení s cílem odstranit nedostatky, které by mohly nepříznivě ovlivnit BOZP. V souladu s ustanovením § 4 odst. 1 písm. c) téhož zákona měl zaměstnavatel zajistit, aby stroje a technická zařízení byly pravidelně a řádně udržovány, kontrolovány a revidovány. V souladu s ustanovením § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. (/predpisy/3782001-sb/text?effect=31-12-9999#ss-4) musí být zařízení vybaveno provozní dokumentací po celou dobu jeho provozování. Co se týká provádění kontrol, musí být kontrola prováděna nejméně 1x za 12 měsíců v rozsahu, který stanoví místní provozní bezpečnostní předpis, pokud zvláštní právní předpis, popřípadě průvodní dokumentace nebo normové hodnoty nestanoví jinak.

Dále vrtní mistr Pavel jako vedoucí zaměstnanec vůbec neměl připustit, aby Miroslav vykonával práci, pro kterou nebyl kvalifikován ani zdravotně způsobilý. Tím, že Pavel vydal pokyn svému zaměstnanci Miroslavovi, aby upevnil armokoš na oko vrtné hlavice, umožnil jeho vstup do pracovního prostoru stroje, a tak porušil mj. svoji povinnost dbát podle svých možností o bezpečnost a ochranu zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně týká jeho jednání, případně opomenutí při práci podle ustanovení § 106 odst. 4 zákona č. 262/2006 Sb. (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-106>). Svým jednáním také porušil povinnost dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění BOZP, s nimiž byl řádně seznámen, a řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti a informacemi zaměstnavatele.

Pavel zároveň nerespektoval ani ustanovení týkající se porušení stanovených pracovních postupů. Jednal v rozporu s minimálními požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení, mezi které patří požadavek na používání zařízení k účelům a za podmínek, pro které je určeno, v souladu s provozní dokumentací a dalšími požadavky, stanovenými zaměstnavatelem a vnitřními předpisy zaměstnavatele, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 378/2001 Sb. (</predpisy/3782001-sb/text?effect=31-12-9999#ss-3>), kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí. Navíc podle ustanovení § 3 odst. 3 téhož nařízení vlády se musí mj. obsluha stroje přesvědčit o tom, zda se v nebezpečném prostoru stroje nenachází žádný zaměstnanec. Pavel jako vrtní mistr umožnil, aby se Miroslav pohyboval v nebezpečném prostoru

stroje, dokonce vznik tohoto stavu způsobil a toleroval chybný postup výkonu dané práce.

Kdo je tedy odpovědný za výše uvedený úraz

Znalec došel k názoru, že zodpovědnou osobou za vznik pracovního úrazu poškozeného Miroslava byl vrtmistr Pavel, který byl z hlediska právních předpisů BOZP přímým nadřízeným poškozeného. Pavel vydal neoprávněně pokyn Miroslavovi, aby provedl pracovní činnost, pro kterou nebyl kvalifikován ani zdravotně způsobilý, navíc se jednalo o činnost, která byla v rozporu s požadavky právních a ostatních předpisů (např. s technologickým postupem) v oblasti BOZP. Dále Pavel vydal neoprávněný pokyn Miroslavovi a umožnil jeho činnost v pracovním prostoru stroje, což není dovoleno. Pavel jako vedoucí zaměstnanec vydal pokyn, kterým umožnil Miroslavovi porušení technologického postupu práce s vrtnou soupravou. Dále tím, že Pavel chtěl pomoci Miroslavovi a manipuloval se strojem, vytvořil situaci, při které došlo ke zmíněnému úrazu.

Co ze znaleckého zkoumání vyplynulo

Z popisovaného případu jednoznačně vyplývá, že úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u dotčené stavební společnosti byla na velice nízké úrovni. Kontrolovaná dokumentace BOZP a vnitřní předpisy zaměstnavatele byly spíše formální, nekonkrétní a obsahovaly dokonce odkazy na již dávno neplatné právní předpisy. Školení BOZP

mnohdy zaměstnanci pouze podepisovali prezenční listiny a na žádném školení vůbec nebyli. Návod k obsluze stroje byl k dispozici pouze v německém jazyce, což je zcela nepřijatelné. Nebyla ani řádně vedena základní dokumentace BOZP, chyběl provozní deník apod. Podle obsahu výpovědí svědků lze říci, že u této společnosti přetrvává tolerance k porušování právních a ostatních předpisů a pokynů v oblasti BOZP.

Závěr

Jako v každém z předchozích případů i zde je nutno si vzít několik ponaučení:

- 1 Striktně dbát na to, aby každý zaměstnanec byl pro svoji pracovní činnost kvalifikován a aby byl zdravotně způsobilý.
- 2 Stroje a zařízení nelze provozovat bez patřičné provozní dokumentace, bez provádění pravidelných prohlídek, kontrol a revizí.
- 3 Při provádění pracovní činnosti je nutno dodržovat technologické a pracovní postupy.
- 4 Je nutno dodržovat zákaz vstupu do pracovního (nebezpečného) prostoru stroje.

[Vytisknout celý článek](#)

[Stáhnout článek jako PDF\(/print/pdf/node/10235\).](#)

Klíčová slova

[PRACOVNÍ ÚRAZ \(/REJSTRIK/PRACOVNI-URAZ\).](#)

[BOZP \(/REJSTRIK/BOZP\).](#)